

ZAKON O OBAVEZNIM OSIGURANJIMA U SAOBRAĆAJU REPUBLIKE SRPSKE

Advokatska firma „SAJIĆ“ o.d. Banja Luka
Knežopoljska br. 10, Banja Luka, BiH
tel: +387 51 227 620
fax: +387 51 227 623
mail: info@afsajic.com
www.advokatskafirmasajic.com

SADRŽAJ:

UVOD	2
VRSTE OBAVEZNOG OSIGURANJA U SAOBRAĆAJU	3
UGOVOR O OBAVEZONOM OSIGURANJU	4
OSIGURANJE PUTNIKA U JAVNOM PREVOZU OD POSLEDICA NESRETNOG SLUČAJA	6
OSIGURANJE VLASNIKA VOZILA OD ODGOVORNOSTI ZA ŠTETE PROUZROKOVANE TREĆIM LICIMA (UGOVOR O OSIGURANJU OD AUTOODGOVORNOSTI)	7
Rješavanje odštetnih zahtjeva po osnovu odgovornosti od autoodgovornosti	9
Međunarodna potvrda o osiguranju od autoodgovornosti za vozila inostrane registracije	12
Informativni centar	13
OSIGURANJE VLASNIKA VAZDUHOPLOVA OD ODGOVORNOSTI ZA ŠTETU PROUZROKOVANU TREĆIM LICIMA I PUTNICIMA	14
OSIGURANJE VLASNIKA PLOVILA NA MOTORNI POGON OD ODGOVORNOSTI ZA ŠTETU PROUZROKOVANU TREĆIM LICIMA	17
ZAŠTITINI FOND REPUBLIKE SRPSKE	17
ZAKLJUČAK	19

*Publikaciju pod nazivom
“Zakon o obaveznim osiguranjima u saobraćaju Republike Srpske”
napisala je Nataša Škrbić*

Dana 06.10.2015. godine u „Službenom glasniku Republike Srpske“ broj 82/15 objavljen je novi Zakon o obaveznim osiguranjima u saobraćaju a koji je stupio na snagu dana 14.10.2015. godine.

Stupanjem na snagu Zakona o obaveznim osiguranjima u saobraćaju prestao je da važi Zakon o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostalim obaveznim osiguranjima od odgovornosti.

Novi zakon stoji na stanovištu postepene deregulacije i liberalizacije cijena osiguranja u oblasti autoodgovornosti, a koji je prihvatljiv i prilagođen postojećem stanju i razvoju tržišta osiguranja Republike Srpske. Takođe, isti je u značajnom dijelu usaglašen sa zahtjevima iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju zaključenom između BiH i Evropske Unije.

U tom smislu, postepena liberalizacija cijena osiguranja od autoodgovornosti zamišljena je da se odvija kroz tri faze, i to:

- 1) Administrativno određivanje visine premije osiguranja – u kojem društva za osiguranje u periodu od 3 (tri) godine koriste zajedničku tarifu premija i cjenovnik za osiguranje od autoodgovornosti, koju donosi Upravni odbor Agencije za osiguranje. Rok za donošenje Zajedničke tarife premija i cjenovnika za osiguranje od autoodgovornosti je 30 (trideset) dana od dana stupanja na snagu Zakona o obaveznim osiguranjima u saobraćaju. U tom smislu u „Službenom glasniku RS“ br. 94/15 od dana 16.11.2015. godine, objavljena je Odluka o zajedničkoj tarifi premija i cjenovniku za osiguranje od odgovornosti za motorna vozila u Republici Srpskoj, a koja se shodno zakonskim odredbama ima primjenjivati u periodu od 5 (pet) godina od stupanja na snagu ovog zakona.
- 2) Period djelimične liberalizacije – u kojem društva za osiguranje koriste sopstvenu tarifu premija i cjenovnik za osiguranje od autoodgovornosti, a na koju su dobili prethodnu saglasnost

Agencije, te su obavezna koristiti smjernice Agencije prilikom izračunavanja tarife premije, i

- 3) Period potpune liberalizacije – koji nastupa istekom perioda od 6 (šest) godina od dana stupanja na snagu zakona, pri čemu ostaje obaveza dobijanja prethodne saglasnosti Agencije na sopstvenu tarifu premija i cjenovnik za osiguranje od autoodgovornosti.

Takođe, radi usaglašavanja sa propisima Evropske unije, novim zakonom predviđeno je osnivanje Informativnog centra u okviru Agencije za osiguranje, a radi efikasnijeg i bržeg rješavanja odštetnih zahtjeva na osnovu šteta nastalih u saobraćajnim nezgodama upotrebom vozila.

Pored obaveznog osiguranja od autoodgovornosti (osiguranje vlasnika vozila za štetu prouzrokovanu trećim licima) zakon reguliše i obavezna osiguranja putnika u javnom prevozu od posledica nesretnog slučaja, osim putnika u vazdušnom saobraćaju, zatim osiguranje vlasnika vazduhoplova od odgovornosti za štetu prouzrokovanu trećim licima i putnicima, te osiguranje vlasnika plovila na motorni pogon od odgovornosti za štetu prouzrokovanu trećim licima.

1. VRSTE OBAVEZNOG OSIGURANJA U SAOBRAĆAJU

Zakon o obaveznim osiguranjima u saobraćaju propisuje obavezna osiguranja, i to:

1. Osiguranje putnika u javnom prevozu od posledica nesretnog slučaja, osim putnika u vazdušnom saobraćaju
2. Osiguranje vlasnika vozila od odgovornosti za štetu prouzrokovanu trećim licima (osiguranje od autoodgovornosti)
3. Osiguranje vlasnika vazduhoplova od odgovornosti za štetu prouzrokovanu trećim licima i putnicima, i

4. Osiguranje vlasnika plovila na motorni pogon od odgovornosti za štetu prouzrokovanu trećim licima.

Ugovor o obaveznom osiguranju dužan je zaključiti vlasnik prevoznog sredstva prije nego što prevozno sredstvo počne upotrebljavati u saobraćaju, te isto produžavati sve dok je prevozno sredstvo u upotrebi. Registracija prevoznog sredstva kod nadležnog državnog organa uslovljena je prethodnim zaključivanjem Ugovora o obaveznom osiguranju, a vozač prevoznog sredstva prilikom upotrebe istog u saobraćaju obavezan je da ima polisu osiguranja ili drugi dokaz o zaključenom ugovoru o obaveznom osiguranju.

Ukoliko vlasnik i korisnik prevoznog sredstva nisu ista lica, obaveza zaključivanja ugovora o obaveznom osiguranju leži na korisniku prevoznog sredstva.

Osiguravajuće društvo obavezno je da obrađuje i čuva lične i druge podatke, kao i da vodi bazu podataka o ugovorima o osiguranju (podatke o osiguranicima, osiguranim prevoznim sredstvima i sl.), štetnim događajima kao i procjeni i likvidaciji šteta. Ovi podaci se čuvaju u bazi 7 (sedam) godina nakon isteka ugovora o osiguranju.

2. UGOVOR O OBAVEZKOM OSIGURANJU

Društvo za osiguranje obavezno je zaključiti Ugovor o obaveznom osiguranju, odnosno isto ne može odbiti ponudu za zaključivanje ugovora o obaveznom osiguranju ako osiguranik prihvata uslove pod kojim društvo za osiguranje obavlja ovu vrstu osiguranja.

Društvo za osiguranja, prije nego što zaključi ugovor o obaveznom osiguranju sa osiguranikom obavezno je da istog upozna sa uslovima osiguranja koji predstavljaju sastavne dijelove ugovora o osiguranju i primjerak istih uručiti osiguraniku.

Zakon obavezuje osiguravajuće društvo koje obavlja djelatnost obaveznog osiguranja da donese uslove pod kojima vrši ovu djelatnost i tarife premija za vrste obaveznih osiguranja, te da ih u roku od 8 (osam) dana od dana donošenja dostavi Agenciji za osiguranje Republike Srpske.

Kada je u pitanju osiguranje od autoodgovornosti, Agencija za osiguranje RS donosi **zajedničku** tarifu premija i cjenovnik a koji ostaje na snazi 5 (pet) godina od dana donošenja. Najkasnije 90 (devedeset) dana prije isteka trajanja navedenih tarifa premija i cjenovnika (5 godina), osiguravajuće društvo dužno je Agenciji dostaviti na saglasnost sopstvenu tarifu premija i cjenovnik za osiguranje od autoodgovornosti. Po dobijanju prethodne saglasnosti Agencije društvo stiče pravo na primjenu sopstvene tarife i cjenovnika. Istekom roka od 8 (osam) godina od dana stupanja na snagu ovog zakona prestaje obaveza društva za osiguranje da pribavlja prethodnu saglasnost Agencije na tarifu premija i cjenovnik za osiguranja od autoodgovornosti.

Obaveza društva za osiguranje iz ugovora o obaveznom osiguranju počinje istekom poslednjeg, tj. 24 časa dana koji je u polisi osiguranja označen kao dan početka osiguranja, a prestaje istekom poslednjeg, tj. 24 časa dana koji je u polisi osiguranja označen kao dan isteka trajanja osiguranja. Ovom odredbom ukinut je sistem tzv. „respiro rok“, a prema kojem se prava i obaveze iz ugovora o osiguranju produžavaju za 15 (petnaest) dana nakon isteka ugovora, a što je u praksi stvaralo probleme i nejasnoće.

Ovako zaključen ugovor o obaveznom osiguranju putnika u javnom prevozu od posledica nesretnog slučaja i osiguranju vlasnika plovila na motorni pogon od odgovornosti za štetu prouzrokovanu trećim licima, pokriva štetu nastalu samo na teritoriji Bosne i Hercegovine, dok ugovor o obaveznom osiguranju vlasnika vozila od odgovornosti za štetu prouzrokovanu trećim licima (osiguranje od autoodgovornosti) pokriva štetu nastalu na teritoriji BiH kao i na teritoriji država članica Sistema

zelene karte kao i štete nastale na teritoriji država potpisnica Multilateralnog sporazuma (kada je sa BiH potpisan takav Sporazum).

Pravo iz ugovora o obaveznom osiguranju osiguranik ostvaruje podnošenjem odštetnog zahtjeva osiguravajućem društvu, a nakon nastupanja osiguranog slučaja.

3. OSIGURANJE PUTNIKA U JAVNOM PREVOZU OD POSLEDICA NESRETNOG SLUČAJA

Ugovor o osiguranju putnika od posledica nesretnog slučaja dužan je zaključiti vlasnik prevoznog sredstva koji se koristi u javnom prevozu putnika, i to:

- 1) Autobusa kojima se vrši javni linijski prevoz u gradskom, prigradskom, republičkom, međuentitetskom i međunarodnom saobraćaju
- 2) Autobusa kojima se vrši javni vanlinijski saobraćaj
- 3) Taksi vozila
- 4) Rent a car vozila kada se iznajmljuju sa vozačem
- 5) Šinskih vozila za prevoz putnika
- 6) Plovila na motorni pogon kojima se vrši javni prevoz putnika po unutrašnjim vodama, na redovnim ili vanrednim vožnjama, i
- 7) Svih ostalih prevoznih sredstava, bez obzira na vrstu pogona, kojima se uz naplatu prevoze putnici u javnom prevozu, u skladu sa svojom djelatnošću.

Obaveza postojanja ugovora o obaveznom osiguranju putnika od posledica nesretnog slučaja postoji sve dok prevoznik posjeduje licencu za prevoz putnika u javnom prevozu, te je dužan na vidnom mjestu naznačiti podatke o zaključenom ugovoru o osiguranju kao i podatke o osiguravajućem društvu.

Osiguranim licem u ugovoru o obaveznom osiguranju putnika od nesretnog slučaja smatra se **putnik**, a pod putnikom se u smislu Zakona o obaveznim osiguranjima u saobraćaju podrazumjevaju lica koja se radi putovanja nalaze u jednom od prevoznih sredstava koja se koriste za prevoz u javnom prevozu, bez obzira na to da li imaju voznu kartu ili ne, kao i lica koja imaju pravo na besplatnu vožnju, kao i sva lica koja se radi namjeravnog putovanja ili nakon završenog putovanja nalaze u krugu stanice ili pristaništa ili u neposrednoj blizini prevoznog sredstva.

Zakon o obaveznim osiguranjima u saobraćaju taksativno nabroja najniže osigurane sume po jednom putniku po osiguranim rizicima, i to:

- 1) Za slučaj smrti putnika – 9.000,00 KM
- 2) Za slučaj trajnog gubitka opšte radne sposobnosti (invaliditeta) putnika – 18.000,00 KM
- 3) Za slučaj privremene spriječenosti za rad i stvarnih i nužnih troškova liječenja putnika – 4.500,00 KM.

Obaveza zaključenja ugovora o obaveznom osiguranju putnika od posledica nesretnog slučaja ne postoji za putnike u vazдушnom saobraćaju.

4. OSIGURANJE VLASNIKA VOZILA OD ODGOVORNOSTI ZA ŠTETE PROUZROKOVANE TREĆIM LICIMA (UGOVOR O OSIGURANJU OD AUTOODGOVORNOSTI)

Obaveza zaključenja ugovora od autoodgovornosti leži na vlasniku vozila za štetu koju upotrebom vozila prouzrokuje trećim licima zbog smrti, tjelesne povrede, narušavanja zdravlja, uništenja ili oštećenja stvari.

Ovim ugovorom pokrivena je odgovornost vlasnika, odnosno korisnika motornog vozila za štetu koja nastane trećim licima i licima i stvarima koja se nalaze u vozilu, a po gore navedenim rizicima.

Ukoliko je vozilo i priključno vozilo vlasništvo osiguranika čija je odgovornost osigurana kod različitih osiguravajućih društava, u ovom slučaju za štetu pruzrokovanu trećim licima osiguravajuća društva odgovaraju solidarno te oštećeno lice ima pravo podnijeti odštetni zahtjev bilo kojem od njih.

Zakon o obaveznim osiguranjima u saobraćaju propisuje najniže osigurane sume po osiguranim rizicima po osnovu ugovora o osiguranju od autoodgovornosti, i to:

- 1) 1.000.000 KM po jednom štetnom događaju, u slučaju štete na licima, bez obzira na broj oštećenih lica u istoj nezgodi (istekom perioda od 1 (jedne) godine od dana stupanja zakona na snagu osigurana suma ne može biti manja od 1.500.000 KM),
- 2) 350.000 KM po jednom štetnom događaju u slučaju štete na stvarima, bez obzira na broj odštetnih zahtjeva proizašlih iz iste nezgode.

Nakon proteka roka od 3 (tri) godine od dana stupanja na snagu Zakona o obaveznim osiguranjima u saobraćaju, osigurane sume ne mogu biti manje od iznosa:

- 1) 2.000.000 KM po jednom štetnom događaju, u slučaju štete na licima, bez obzira na broj oštećenih lica u istoj nezgodi
- 2) 400.000 KM po jednom štetnom događaju u slučaju štete na stvarima, bez obzira na broj odštetnih zahtjeva proizašlih iz iste nezgode.

Ukoliko po jednom štetnom događaju postoji više odštetnih zahtjeva a čiji zbir prelazi gore navedene iznose (osigurane sume), u tom slučaju se iznosi pojedinačnih naknada srazmjerno smanjuju. Ukoliko osiguravajuće društvo podnosiocu zahtjeva isplati veći iznos od onog na koji ima pravo a s obzirom na srazmjerno smanjenje naknade jer nije znalo za ostala lica

koja imaju pravo na naknadu, to društvo i dalje ima obavezu da isplati odštetne zahtjeve ali samo do visine osigurane sume.

4.1. Rješavanje odštetnih zahtjeva po osnovu odgovornosti od autoodgovornosti

Pravo na naknadu štete po osnovu od autoodgovornosi ima svako treće lice koje je pretrpilo štetu po osiguranim rizicima za ovu vrstu obaveznog osiguranja.

Po prijemu odštetnog zahtjeva osiguravajuće društvo dužno je da utvrdi pravni osnov i visinu odštetnog zahtjeva, te ukoliko utvrdi da je zahtjev osnovan, isplati odštetu. Prije isplate odštetnog zahtjeva, osiguravajuće društvo je obavezno da podnosiocu zahtjeva dostavi obrazloženu ponudu i to u roku od 30 dana od dana prijema uredno podnesenog zahtjeva, a najkasnije u roku od 60 dana od podnošenja zahtjeva.

Postupajući po odštetnom zahtjevu osiguravajuće društvo može u cijelosti ili djelimično usvojiti zahtjev, ili isti odbiti kao neosnovan. Ukoliko društvo odbije podneseni odštetni zahtjev dužno je da u roku od 60 dana od podnošenja zahtjeva podnosiocu zahtjeva uputi obrazloženi odgovor ako je utvrdilo da ne postoji njegova odgovornost i obaveza, odnosno nije u mogućnosti da utvdi svoju obavezu ili visinu odštete.

U obrazloženoj ponudi i obrazloženom odgovoru društvo je dužno da podnosioca zahtjeva upozna sa pravom na podnošenja prigovora društvu za osiguranje i pravom na podizanje tužbe kod nadležnog suda. Osiguravajuće društvo dužno je odluku po prigovoru donijeti u roku od 15 dana od dana podnošenja prigovora, te na ovako donesenu odluku podnosilac odštetnog zahtjeva ima pravo da podnese prigovor Ombudsmanu u osiguranju a radi daljeg vansudskog rješavanja spora.

Pravo na tužbu podnosilac zahtjeva ima pravo podnijeti protekom roka od 60 dana od dana uredno podnesenog zahtjeva društvu, ako u tom roku osiguravajuće društvo ne riješi odštetni zahtjev.

Prilikom rješavanja odštetnih zahtjeva osiguravajuće društvo postupa po aktu Agencije za osiguranje kojim se propisuju pravila postupka rješavanja odštetnih zahtjeva i standardi u komunikaciji društva sa trećim licima, odnosno podnosiocima zahtjeva.

Pravo na naknadu štete po osnovu osiguranja od autoodgovornosti nema:

- 1) Vozač vozila kojim je prouzrokovana šteta
- 2) Vlasnik, suvlasnik, te svaki korisnik vozila kojim je prouzrokovana šteta, koji nije bio vozač vozila čijom upotrebom je prouzrokovana šteta, i to na naknadu štete na stvarima
- 3) Srodnik i druga fizička lica, za duševne boli zbog smrti ili tjelesne povrede vozača koji je prouzrokovao štetu
- 4) Putnik koji je dobrovoljno ušao u vozilo kojim je prouzrokovana šteta, a kojim je upravljao neovlašćeni vozač ili vozač pod dejstvom alkohola ili opojnih droga, ako odgovorno društvo za osiguranje dokaže da je ta okolnost putniku trebala da bude poznata
- 5) Oštećeno lice kome je prouzrokovana šteta zbog:
 - Upotrebe vozila na sportskim priredbama koje se održavaju na drumu ili dijelu druma zatvorenom za saobraćaj drugim vozačima, a kojima je cilj postizanje najveće ili najveće prosječne brzine, odnosno na vježbama za te priredbe
 - Neposrednog ili posrednog djelovanja nuklearne energije ili zračenja nastala za vrijeme prevoza nuklearnih ili drugih radioaktivnih materijala
 - Rata, pobune ili terorističkih aktivnosti, i

- Upotrebe vozila koje je bilo mobilisano, od trenutka preuzimanja od strane nadležnih organa do trenutka vraćanja vozila vlasniku.

Osiguravajuće društvo koje je isplatilo štetu ima pravo na subrogaciju, odnosno pravo na naknadu isplaćenog iznosa štete i stvarnih i opravdanih troškova od lica odgovornog za štetu, i to u situacijama:

- 1) Ako je vozač koristio vozilo u svrhu za koju nije namijenjeno
- 2) Ako je vozač koristio vozilo, a nije stekao odgovarajuću vozačku dozvolu, osim ako je to kandidat koji se obučava za polaganje vozačkog ispita, uz poštovanje svih propisa kojim se uređuje obuka vozača
- 3) Ako je vozač koristio za vrijeme trajanja izrečenih mjera bezbjednosti, odnosno zaštitnih mjera u saobraćaju
- 4) Ako je vozač upravljao vozilom pod uticajem alkohola iznad propisane granice, opojnih droga, psihoaktivnih lijekova ili drugih psihoaktivnih tvari, odbio je alko-test, odnosno test na prisustvo opojnih droga, psihoaktivnih lijekova ili drugih psihoaktivnih tvari
- 5) Ako je vozač upotrebom vozila štetu prouzrokovao namjerno
- 6) Ako je vozač pobjegao sa mjesta štetnog događaja
- 7) Vozač počinio prekršaj nasilničke vožnje u skladu sa propisima o bezbjednosti saobraćaja na putevima.

S druge strane postoji obaveza društva za osiguranje da Fondu zdravstvenog osiguranja RS nadoknadi troškove liječenja i druge nužne troškove oštećenog lica koji su nastali u skladu sa propisima o zdravstvenom osiguranju. Međutim, ova obaveza ne postoji ukoliko je Fond ove troškove naplatio od oštećenog lica.

Ukoliko u periodu trajanja osiguranja dođe do promjene vlasnika vozila, novi vlasnik je dužan da zaključi ugovor o osiguranju za vozilo na kojem je stekao vlasništvo. Ugovor o osiguranju koji je postojao sa prethodnim vlasnikom prestaje da važi u trenutku kada je novi vlasnik zaključio ugovor o osiguranju od autoodgovornosti na svoje ime.

4.2. Međunarodna potvrda o osiguranju od autoodgovornosti za vozila inostrane registracije

Vozač vozila inostranih registarskih oznaka koji je prešao granicu BiH, na teritoriji Republike Srpske dužan je imati međunarodnu potvrdu o postojanju osiguranja od autoodgovornosti važeću na teritoriji država članica Sistema zelene karte ili polisu osiguranja od autoodgovornosti zaključenu na granici. Ukoliko vozač ne posjeduje navedenu potvrdu isto ne može koristiti vozilo na teritoriji Republike Srpske, osim ako nema polisu osiguranja zaključenu na granici, čiji period važenja ne može biti kraći od 7 (sedam) dana niti duži od 90 (devedeset) dana.

S tim u vezi, oštećeno lice kojem je šteta prouzrokovana u Republici Srpskoj upotrebom vozila inostarne registracije, odnosno inostrane registracije zemlje članice Sistema zelene karte ili potpisnice Multilateralnog sporazuma, ima pravo da podnese odštetni zahtjev putem Biroa zelene karte BiH. Ukoliko vozilo stranih registarskih oznaka nema važeći ugovor o osiguranju, oštećeno lice štetu nadoknađuje preko Zaštitnog fonda.

Prilikom zaključenja ugovora o osiguranju, društvo za osiguranje dužno je uz polisu osiguranja osiguraniku uručiti i obrazac evropskog izvještaja o saobraćajnoj nezgodi. Isti može biti korišten u postupku rješavanja odštetnog zahtjeva kao dokaz nastupanja štetnog događaja u slučaju manje materijalne štete (šteta koja ne prelazi iznos od 500,00 KM) ako je uredno i potpuno popunjen, te da su uz isti priložene fotografije oštećenja na vozilima i mjesta štetnog događaja.

4.3. Informativni centar

Novim zakonom o obaveznim osiguranjima u saobraćaju predviđeno je osnivanje Informativnog centra u okviru Agencije za osiguranje Republike Srpske, a radi efikasnijeg i bržeg rješavanja odštetnih zahtjeva na osnovu šteta nastalih u saobraćajnim nezgodama upotrebom vozila.

Informativni centar:

- 1) Vodi registar podataka i koordinira prikupljanje podataka u skladu sa zakonom i aktima Agencije za osiguranje
- 2) Omogućava uvid u podatke upisane u registar
- 3) Pruža podršku oštećenim licima u pribavljanju podataka iz registra.

Podaci koji se nalaze u registru Informativnog centra prikupljaju se od društava za osiguranje, filijala društava za osiguranje koje posluju u Republici Srpskoj i nadležnog organa za registraciju vozila i vođenje evidencije o saobraćajnim nezgodama u Republici Srpskoj. Društva za osiguranje kao i državni organi koji vode evidenciju o vozilima i saobraćajnim nezgodama dužni su da Agenciji za osiguranje dostave navedene podatke.

Nadležnosti Informativnog centra:

- 1) Dužan je da oštećenim licima 7 (sedam) godina od dana saobraćajne nezgode iz svog ili iz registra Informativnog centra FBiH, Informativnog centra države članice Evropske unije ili druge države sa kojima ima saradnju omogućiti uvid u naziv i adresu odgovornog društva za osiguranje, broj polise osiguranja odgovornog društva i naziv i adresu lica, odnosno ovlašćenog predstavnika za obradu odštetnih zahtjeva na osnovu osiguranja od autoodgovornosti u BiH kojeg je imenovalo društvo za

osiguranje države članice EU i koje pruža pokriće na osnovu polise osiguranja vozila kojim je saobraćajna nezgoda prouzrokovana

- 2) Na zahtjev ovlašćenog lica prikuplja podatke o imenu i prezimenu, odnosno nazivu, te adresi vlasnika, vozača ili evidentiranog korisnika vozila ako je oštećeno lice iskazalo pravni interes za prikupljanje takve informacije, odnosno podatke o licu koje mu garantuje za štetu prouzrokovanu vozilom koje je izuzeto od obaveze zaključivanja ugovora o osiguranju od autoodgovornosti.

5. OSIGURANJE VLASNIKA VAZDUHOPLOVA OD ODGOVORNOSTI ZA ŠTETU PROUZROKOVANU TREĆIM LICIMA I PUTNICIMA

Obaveza zaključivanja ugovora o osiguranju vlasnika vazduhoplova od odgovornosti za štetu prouzrokovanu trećim licima leži na vlasniku vazduhoplova.

Zakon propisuje najniže osigurane sume po jednom štetnom događaju, i to:

1) Za štete trećim licima

1. Za letjelice koje polijeću s nogu pilota 10.000 SDR¹ protivvrijednost izražena u KM
2. Za slobodne balone sa posadom 20.000 SDR – protivvrijednost izražena u KM
3. Za vazduhoplove kojima MTOM² iznosi:
 - do 500 kg – 750.000 SDR
 - do 501 kg do 1000 kg – 1.500.000 SDR

¹ SDR – specijalna prava vučenja (eng. Special Drawing Rights), predstavlja obračunsku jedinicu koju određuje Međunarodni monetarni fond.

² MTOM – najviša dopuštena masa vazduhoplova pri uzlijetanju (eng. Maximum Take Off Mass). Ista odgovara odobrenoj masi specifičnoj za svaki tip vazduhoplova i koja je utvrđena u uvjerenju o plovidbenosti vazduhoplova.

- od 1001 do 2700 kg – 3.000.000 SDR
 - od 2701 do 6000 kg – 7.000.000 SDR
 - od 6001 kg do 12.000 kg – 18.000.000 SDR
 - od 12.001 kg do 25.000 – 80.000.000 SDR
 - od 25.001 kg do 50.000 – 150.000.000 SDR
 - od 50.001 kg do 200.000 kg – 300.000.000 SDR
 - od 200.001 kg do 500.000 kg – 500.000.000 SDR
 - iznad 500.001 kg do 700.000.000 SDR
- 2) Za pojedinog putnika 250.000 SDR
 - 3) Za lične stvari putnika koje se nalaze u kabini vazduhoplova 1131 SDR
 - 4) Za teret i predani prtljag po 1 kg iznosi 19 SDR

Za vazduhoplove kojima kojima MTOM iznosi 2700 kg ili manje a koji se ne koriste u komercijalne svrhe, osigurana suma po jednom štetnom događaju za pojedinog putnika iznosi 100.000 SDR.

Za vazduhoplove koji se ne koriste u komercijalne svrhe, odnosno koji se koriste za obuku vozača vazduhoplova, sportsko i amatersko letenje i koji se koriste samo za let unutar vazdušnog prostora BiH najniža osigurana suma po jednom štetnom događaju ne može biti niža od:

- 8000 SDR – za vazduhoplove kojima MTOM iznosi do 200 kg
- 25.000 SDR - za vazduhoplove kojima MTOM iznosi od 201 kg do 500 kg
- 50.000 SDR - za vazduhoplove kojima MTOM iznosi od 501 kg do 1000 kg
- 80.000 SDR - za vazduhoplove kojima MTOM iznosi od 1001 kg do 2700 kg.

Ugovorom o obaveznom osiguranju pokrivena su:

1. Štete na licima i štete na stvarima prouzrokovane trećim licima za vrijeme leta vazduhoplova
2. Štete na licima koje pretrpi putnik za vrijeme leta vazduhoplova
3. Štete na stvarima zbog gubitka, odnosno oštećenja ličnih stvari putnika koje se nalaze u kabini vazduhoplova
4. Štete na stvarima zbog gubitka, odnosno oštećenja tereta i predatog prtljaga.

Ugovorom o osiguranju pokrivena su štete zbog rizika rata, terorističkih aktivnosti, otmice, sabotaže, nezakonitog prisvajanja vazduhoplova i pobune. Izuzetno ugovor o osiguranju ne pokriva štete zbog rizika rata i terorizma za:

- Državne vazduhoplove definisane u skladu sa Čikaškom konvencijom
- Vazduhoplovne modele kojima MTOM iznosi do 20 kg
- Letjelice koje polijeću s nogu pilota (uključujući motorne paraglajdere i zmajeve)
- Vezane balone
- Papirne zmajeve
- Padobrane (uključujući vučene padobrane)
- Vazduhoplove, uključujući jedrilice kojima MTOM iznosi do 500 kg, i mikrolake vazduhoplove koji se koriste u nekomercijalne svrhe ili koriste za obuku vozača vazduhoplova lokalno, ne uključujući prelazak državne granice.

6. OSIGURANJE VLASNIKA PLOVILA NA MOTORNI POGON OD ODGOVORNOSTI ZA ŠTETU PROUZROKOVANU TREĆIM LICIMA

Obaveza zaključenja ugovora o osiguranju leži na vlasniku plovila na motorni pogon, čija je snaga motora veća od 3,7 kNJ. Osigurani rizici su smrt, tjelesna povreda ili narušavanje zdravlja, a najniža osigurana suma po jednom štetnom događaju iznosi 210.000,00 KM. Polisom osiguranja nisu obuhvaćena lica koja se prevoze kao i članovi posade koji upravljaju plovilom na motorni pogon.

7. ZAŠTITINI FOND REPUBLIKE SRPSKE

Zaštitni fond Republike Srpske je pravno lice sa sjedištem u Banja Luci, a nadležno je da pokriva štete koje ne mogu biti nadoknađene obaveznim osiguranjem. U tom smislu oštećeno lice kome je na teritoriji Republike Srpske prouzrokovana šteta upotrebom nepoznatog vozila ili upotrebom vozila čiji vlasnik nije zaključio ugovor o osiguranju od autoodgovornosti podnosi odštetni zahtjev Zaštitnom fondu Republike Srpske.

Nadzor nad radom Zaštitnog fonda vrši Agencija za osiguranje Republike Srpske, a na osnovu propisa kojima se uređuje osnivanje i poslovanje društava za osiguranje koji se odnose na regulatorne ciljeve, opšta ovlašćenja Agencije, pravila postupka i mjere nadzora.

Članovi Zaštitnog fonda su sva društva za osiguranje koja u Republici Srpskoj obavljaju djelatnost obaveznog osiguranja, bez obzira da li im je sjedište u Republici Srpskoj ili izvan nje.

Organi upravljanja su Skupština, Upravni odbor i direktor.

Zaštitni fond vrši isplatu štete trećim oštećenim licima nastale na teritoriji Republike Srpske, a u okviru osiguranih suma po vrsti obaveznog osiguranja propisanih ovim zakonom, i to na osnovu:

- 1) Šteta na licima, ako ih prouzrokuje nepoznato lice
- 2) Šteta na licima i stvarima, ako ih prouzrokuje vozilo čiji vlasnik nije zaključio ugovor o osiguranju od autoodgovornosti
- 3) Osiguranih suma putnicima u javnom prevozu u slučaju da nije zaključen ugovor o obaveznom osiguranju
- 4) Šteta iz ugovora o obaveznom osiguranju putnika u javnom prevozu od posledica nesretnog slučaja i osiguranja od autoodgovornosti koje nisu mogle biti nadoknađene iz stečajne i likvidacione mase društva za osiguranje.

Izuzetno, za štete koje su prouzrokovane nepoznatim vozilom, Zaštitni fond će nadoknaditi štetu na stvarima, i to u slučaju samo ako je nadoknadio štetu zbog smrti ili teške tjelesne povrede nastale u istoj saobraćajnoj nesreći, a koje su zahtijevale bolničko liječenje u trajanju od najmanje 5 (pet) dana, pri čemu oštećeni snosi učešće u šteti na stvarima u iznosu od 950,00 KM.

S druge strane Zaštitni fond ima pravo na naknadu isplaćene štete od lica koje je odgovorno za štetu, i to do iznosa 12 (dvanaest) prosječnih neto plata u Republici Srpskoj. Ako fond isplati štetu koju prouzrokuje nepoznato vozilo, odnosno naknadno se sazna za odgovorno lice i vozilo kojim je prouzrokovana šteta, isti ima pravo na naknadu isplaćene štete i opravdanih troškova od odgovornog društva za osiguranje.

Pravna lica koja obavljaju poslove zdravstvenog, penzijsko i invalidskog osiguranja i druga fizička i pravna lica koja su na bilo koji način neposredno nadoknabila štetu oštećenom licu, ne mogu isticati regresne zahtjeve prema Zaštitnom fondu.

ZAKLUČAK

Tumačeći odredbe Zakona o obaveznim osiguranjima u saobraćaju evidentno je da su najveće izmjene u odnosu na prethodni zakon učinjene u dijelu koji se odnosi na osiguranje od autoodgovornosti.

U tom smislu predviđena je postepena liberalizacija cijena obaveznog osiguranja od autoodgovornosti kroz određene prelazne periode, kao i davanje većih ovlašćenja osiguravajućim kućama prilikom kreiranja politike cijena osiguranja.

S tim u vezi, osiguravajuća društva stiču pravo da nakon 3 (tri) godine od dana stupanja na snagu zakona kreiraju sopstvene tarife premija osiguranja, kao i cjenovnike za osiguranje od autoodgovornosti. Bez obzira na ovakvo pravo osiguravajućih društava, koje stiču nakon isteka prelaznog perioda, odnosno kada prestaje obaveza primjene zajedničke tarife i cjenovnika za osiguranje od autoodgovornosti, novim zakonom nisu zanemarene odredbe Zakona o društvima za osiguranje Republike Srpske kojima je definisana nadzorna funkcija Agencije za osiguranje Republike Srpske, odnosno osiguravajuća društva će na sopstvene tarife i cjenovnike za osiguranje od autoodgovornosti morati dobijati prethodnu saglasnost Agencije za osiguranje.

S druge strane, sistem slobodnog određivanja cijena osiguranja od autoodgovornosti u potpunosti je u skladu sa principima slobodnog funkcionisanja slobodnog tržišta, kao i sa zahtjevima direktiva Evropske Unije. Upravo ovakav jedan sistem trebao bi da dovede do povećanja konkurentnosti domaćeg tržišta osiguranja, a što bi u konačnici trebalo dovesti do pada cijena osiguranja od autoodgovornosti, a time i do promjene prihoda od premije osiguranja po osnovu autoodgovornosti. U tom smislu osiguravajuća društva morat će svoje poslovne politike uskladiti i prilagoditi novim uslovima poslovanja na tržištu.

NATAŠA ŠKRBIĆ
Stručni saradnik

Stručni saradnik u Advokatskoj firmi "Sajić" iz Banjaluke, rođena je 1988. godine u Gradišci. Diplomirala je na Pravnom fakultetu u Banjaluci 2011. godine, a u Advokatskoj firmi "Sajić" zaposlena je od 2013. godine kao advokatski pripravnik. Pravosudni ispit položila je u martu 2015. godine.

Jezici: engleski

E-mail: snatasa@afsajic.com

Telefon: 051/227-620, 051/223-640

Advokatska firma "Sajić" je ortačko društvo Banja Luka osnovano 2003.godine sa sjedištem u B. Luci. Bavimo se pretežno građanskim i privrednim pravom. Pružamo pravne savjete iz različitih oblasti prava, zastupamo klijente pred svim sudovima I državnim institucijama u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini, učestvujemo u pregovorima sa stranim i domaćim pravnim i fizičkim licima, dajemo mišljenje i preporuke u vezi sa primjenom propisa, i sl.

Naš tim broji 20 zaposlenih, od čega je 7 advokata. Svako od nas se specijalizuje za samo nekoliko užih pravnih oblasti, što nam omogućava da našim klijentima pružimo vrlo kvalitetnu, profesionalnu uslugu.

Usluge koje pužamo u ovoj oblasti su: osnivanje i registracija osiguravajućih društava, postupci pred Agencijom za osiguranje, regresni sudski postupci i postupci za naknadu štete, procjena pravnih rizika i procjena uspjeha u sudskom sporu, korporativno upravljanje i odnos između akcionara, ugovori o osiguranju, radni odnosi i ljudski resursi, naplata potraživanja, zastupanje u sudskim postupcima, te davanje savjeta, mišljenja i preporuka u vezi sa primjenom važećih propisa.

Banja Luka, mjesec decembar 2015. godine

